

Θέμα 11ο: Σάββατο 14 / Κυριακή 15 Ιανουαρίου 2023

ΦΩΝΗ ΒΟΩΝΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΕΡΗΜΩ

(Επιμέλεια: Γραφείο Νεότητας ΙΜΜΛ)

Όλοι γνωρίζουμε ότι το εορταστικό δωδεκάημερο των Χριστουγέννων ολοκληρώνεται την ημέρα των Θεοφανείων και την επόμενη ημέρα γιορτάζουμε τη μνήμη του Αγίου Ιωάννη του Βαπτιστή. Είναι μάλιστα η πιο γνωστή γιορτή του Αγίου, καθώς οι περισσότεροι που φέρουν το όνομά του γιορτάζουν αυτήν την ημέρα. Είναι γνωστό ότι όλοι οι Άγιοι τιμώνται από την εκκλησία την ημέρα του μαρτυρίου ή της οσιακής κοιμήσεώς τους. Γιατί όμως γιορτάζουμε τον Άγιο Ιωάννη στις 7 Ιανουαρίου;

Η Εκκλησία έχει καθιερώσει την επόμενη ημέρα από μεγάλες εορτές να τελείται Σύναξη προς τιμήν των Αγίων που συμμετείχαν στη μεγάλη εορτή που προηγήθηκε. Τη δεύτερη ημέρα των Χριστουγέννων είναι η Σύναξη της Παναγίας, την επόμενη του Ευαγγελισμού (25 Μαρτίου) είναι η Σύναξη του Αρχαγγέλου Γαβριήλ, την επόμενη της Υπαπαντής τιμάται η μνήμη του Συμεών του Θεοδόχου (που δέχτηκε τον Χριστό ως βρέφος) και της Άννας της Προφήτιδος. Έτσι λοιπόν και την επόμενη των Θεοφανείων, δηλαδή της βάπτισης του Χριστού από τον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο, τιμάται η μνήμη του Αγίου Ιωάννη.

Τι γνωρίζετε για τη ζωή του αγίου Ιωάννου του Προδρόμου; Θυμάστε ποιοι ήταν οι γονείς του και κάποια χαρακτηριστικά γεγονότα πριν τη σύλληψή του;

Αναφέρεται στην αρχή του Ευαγγελίου του Λουκά (Λκ. κεφ. α') ότι ο πατέρας του, ο Ζαχαρίας ήταν ιερέας. Λόγω φυσικής αδυναμίας της μητέρας του, της Ελισάβετ, το ζευγάρι ήταν άτεκνο. Ο Ευαγγελιστής αναφέρει ότι και οι δύο γονείς του, ο Ζαχαρίας και η Ελισάβετ, πορεύονταν σύμφωνα με το θέλημα του Θεού και τους χαρακτηρίζει άμεμπτους. Η σύλληψή του έγινε με θαυματουργικό τρόπο, αφού και οι δύο ήταν μεγάλης ηλικίας και προηγήθηκε αυτής η αναγγελία του θαύματος από τον Αρχάγγελο Γαβριήλ, κατά τη διάρκεια της εφημερίας του Ζαχαρία στο Ναό.

Γνωρίζετε πότε εμφανίστηκε ο αρχάγγελος στο Ζαχαρία; Έγινε έξι μήνες πριν από τον Ευαγγελισμό της Παναγίας. Συνεπώς και η γέννηση του Αγίου Ιωάννη έγινε έξι μήνες πριν τη γέννηση του Χριστού. Όμοια και η Εκκλησία μας, αφού έθεσε ως ημέρα εορτασμού των Χριστουγέννων, την 25η Δεκεμβρίου, όρισε ως ημέρα εορτασμού της γέννησης του Αγίου Ιωάννη την 24η Ιουνίου, δηλαδή 6 μήνες πριν.

Θυμάστε ποια είναι η ανθρώπινη σχέση μεταξύ του Χριστού και του Αγίου Ιωάννη; Το Ευαγγέλιο του Λουκά αναφέρει ότι η Παναγία ήταν συγγενής με την Ελισάβετ, ενώ σύμφωνα με την Ιερή Παράδοση ήταν εξαδέλφες, δηλαδή οι μητέρες τους ήταν αδελφές.

Από ποίο σημείο φαίνεται πόσο σπουδαίος προφήτης θα γινόταν; Ο Άγιος Ιωάννης προφήτευσε ενώ ήταν ακόμα έμβρυο στην κοιλιά της μητέρας του. Μετά τον Ευαγγελισμό της, η Παναγία, πήγε στη συγγενή της την Ελισάβετ και μόλις χαιρετήθηκαν, το βρέφος σκίρτησε, δηλαδή κουνήθηκε με μεγάλη χαρά γιατί κατάλαβε ότι πλησίασε η Παναγία που έφερε μέσα της τον ενανθρωπήσαντα Θεό. Ο Άγιος Ιωάννης Τον αναγνώρισε μέσω του Αγίου Πνεύματος.

Το έργο του Αγίου Ιωάννη ήταν να προετοιμάσει το λαό του Ισραήλ για τον ερχομό του Μεσσία, όπως προαναφέραμε ότι προφήτευσε ο Προφήτης Μαλαχίας, αλλά και ο Προφήτης Ησαΐας. Έλεγε στους ανθρώπους να μετανιώσουν για την πορεία που ακολουθούσαν και τους βάφτιζε στον Ιορδάνη ποταμό για να καθαριστούν από τις αμαρτίες τους. Έλεγε δε χαρακτηριστικά (Λκ. γ' 16) «ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρί», δηλαδή εγώ σας βαπτίζω με νερό, έρχεται όμως ισχυρότερος από εμένα, δηλαδή ο Χριστός, που δεν είμαι ικανός ούτε να λύσω το κορδόνι από τα υποδήματά του και αυτός θα σας βαπτίσει με Άγιο Πνεύμα και φωτιά. Ο Χριστός βεβαίως δεν πήγε στον Άγιο Ιωάννη να βαπτιστεί επειδή είχε τάχα ανάγκη να καθαριστεί από αμαρτίες αλλά για να εφαρμόσει, ως άνθρωπος, όλες τις εντολές του Θεού, συμπεριλαμβανομένου του Βαπτίσματος του Ιωάννη, που γινόταν κατά θεία βούληση. Ο Ιωάννης βέβαια, κατανοώντας ότι δεν ήταν άξιος να βαπτίσει τον ίδιο το Δημιουργό του, μετέφερε στο Χριστό τον ενδοιασμό του, όμως ο Χριστός του είπε ότι έτσι έπρεπε να γίνει και ταπεινά ο Ιωάννης έκανε αυτό που όφειλε.

Είναι γνωστό το μαρτυρικό τέλος του Αγίου Ιωάννη, όμως σύμφωνα με τη διδασκαλία της Εκκλησίας και όπως αναφέρει το τροπάριο του Αγίου (Όθεν τῆς ἀληθείας ὑπεραθλήσας, χαίρων εὐηγγελίσω, καὶ τοῖς ἐν Ἄδῃ, Θεὸν φανερωθέντα ἐν σαρκί, τὸν αἴροντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, καὶ παρέχοντα ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος), το έργο του δεν ολοκληρώθηκε με το θάνατό του αλλά συνεχίστηκε και στον άδη, καθώς κατέβηκε πριν το Χριστό, για να διδάξει στους νεκρούς την ενανθρώπιση του Θεού.

Γιατί ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος ξεχωρίζει σε σύγκριση με άλλους Αγίους;

Για να αντιληφθούμε το μεγαλείο του αρκεί να αναφέρουμε κάποια χαρακτηριστικά σημεία.

- Ο Άγιος Ιωάννης, όπως και η Παναγία, είναι οι μόνοι Άγιοι που δεν τιμώνται μόνο την ημέρα της κοιμήσεώς τους, αλλά η Εκκλησία τιμά επιπλέον την ημέρα της συλλήψεως ως έμβρυα και την ημέρα της γεννήσεως. Κι αυτό διότι τα πρόσωπα αυτά συνδέονται άμεσα με τον ερχομό του Μεσσία και διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στο σχέδιο του Θεού για την σωτηρία των ανθρώπων.

- Στην Καινή Διαθήκη περιέχονται πολλά στοιχεία από την ζωή του Αγίου Ιωάννη, πολύ περισσότερα από άλλα πρόσωπα. Π.χ. ακόμη και για την Παναγία έχουμε ελάχιστες αναφορές στα βιβλία της Καινής Διαθήκης και τα περισσότερα γεγονότα της ζωής της διασώζονται μέσα από την Ιερή Παράδοση της Εκκλησίας.

• Επίσης και οι Προφύτες προφήτευσαν για τον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο. Ο Προφήτης Ησαΐας (Ματθ. γ' 3, Λκ. γ' 4-6) ανέφερε για αυτόν: «φωνή βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου», δηλαδή η φωνή που φωνάζει μέσα στην έρημο, ετοιμάστε το δρόμο για να έρθει ο Κύριος, ενώ ο προφήτης Μαλαχίας, προφητεύοντας την έλευση του Χριστού, αναφέρεται στον Άγιο Ιωάννη, που θα προηγηθεί για να ετοιμάσει το δρόμο. Γι' αυτό ονομάζεται Πρόδρομος, επειδή προετοίμασε το δρόμο για τον ερχομό του Χριστού.

• Τελευταίο και σημαντικότερο από όλα τα παραπάνω είναι ότι ο ίδιος ο Χριστός περιέγραψε το μέγεθος της αγιότητάς του (Ματθ. ια' 7-15). Ανέφερε ότι είναι ο σπουδαιότερος από τους προφύτες και μεγαλύτερος από όλους τους ανθρώπους που έχουν γεννηθεί, ενώ τον θέτει και ως το καταληκτικό όριο της εποχής της Παλαιάς Διαθήκης (του Νόμου και των Προφητών), αφού στη συνέχεια ήρθε ο ίδιος ο Θεός επί της γης γεγονός που σήμανε την είσοδο στην εποχή της χάριτος.

Πώς διαπιστώνουμε ότι η Εκκλησία του αποδίδει ιδιαίτερα μεγάλη τιμή;

Η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του Αγ. Ιωάννου του Προδρόμου έξι φορές μέσα στο έτος:

1. Σύλληψις του Τιμίου Προδρόμου – 23 Σεπτεμβρίου
2. Σύναξις του Τιμίου Προδρόμου – 7 Ιανουαρίου
3. Α' και Β' εύρεσις της Τιμίας κεφαλής του Προδρόμου – 24 Φεβρουαρίου
4. Γ' εύρεσις Τιμίας κεφαλής του Προδρόμου – 25 Μαΐου
5. Το Γενέσιον του Τιμίου Προδρόμου – 24 Ιουνίου
6. Αποτομή της τιμίας κεφαλής του Προδρόμου – 29 Αυγούστου

Επιπλέον, στο τέμπλο των ναών, η εικόνα του βρίσκεται πάντα αριστερά του Χριστού, καθώς δεξιά, δίπλα στην Ωραία Πύλη, βρίσκεται η εικόνα της Παναγίας. Επίσης, στις δεήσεις, είναι ο πρώτος άγιος που επικαλούνται οι ιερείς, μετά την Παναγία και τους Αγίους Αγγέλους.

Μπορεί να γίνει ο Άγιος Ιωάννης και δικό μας πρότυπο;

Όπως όλοι οι άγιοι, πολύ περισσότερο ο Άγιος Ιωάννης, αποτελούν για όλους εμάς τους χριστιανούς πρότυπα για τη ζωή μας. Ο Άγιος Ιωάννης δεν είναι ο σπουδαιότερος από όλους τους ανθρώπους μόνο για τη διδασκαλία του και τα προφητικά του χαρίσματα αλλά κυρίως λόγω της ζωής του. Ζούσε ασκητικά στην έρημο, τρεφόταν μόνο με άγριο μέλι και αγριόχορτα, ήταν ντυμένος με ένδυμα από τρίχες καμήλας, δηλαδή ένα σκληρό υλικό και είχε στη μέση του δερμάτινη ζώνη, σημείο εγκράτειας. Η αγνότητα της ζωής του τον έκανε άξιο να αναγνωρίσει τον ενανθρωπήσαντα Θεό, ενώ η πίστη του και η αγάπη του για το Θεό του έδιναν δύναμη για το κήρυγμα και τη

στηλίτευση της υποκρισίας των Φαρισαίων αλλά και της αμαρτίας του Ηρώδη, που τελικά τον οδήγησαν στο μαρτυρικό θάνατο.

Βέβαια ο Άγιος Ιωάννης ήταν μοναδικός άνθρωπος και η ασκητικότητα της ζωής του δεν μπορεί να εφαρμοστεί από έναν άνθρωπο που ζει μέσα στον κόσμο. Μπορούμε όμως να είμαστε ολιγαρκείς, δηλαδή να μην επιζητούμε τα πολλά και φυσικά να προσπαθούμε να τον μιμηθούμε στην αγνότητα και στην ταπείνωση. Λόγω του ύψους της αγιότητας και της παρρησίας, δηλαδή της άμεσης επικοινωνίας που έχει προς τον Θεό, μπορούμε να τον επικαλούμαστε στη ζωή μας μαζί με την Παναγία.